

Obec překladatelů ocenila devět překladatelů a překladatelek spjatých s FF UK

10.10.2024 - | Filozofická fakulta UK

Cena Josefa Jungmanna za rok 2023

Cena Josefa Jungmanna za rok 2023

Michal Ctibor | Publius Vergilius Maro: *Aenéis*, Argo

Hlavní překladatelskou cenu obdržel překlad Vergiliova eposu *Aenéis* za přínos k oživení a kultivování kořenů naší kultury. Jedná se o první překlad celé básně do češtiny po 90 letech, který respektuje tradici překladu antické literatury v českém prostředí. Kniha je navíc doplněna o překladatelův poznámkový aparát a předmluvu. „*Pustit se do překladu bezmála deseti tisíc latinských veršů vyžaduje odvahu, jeho dokončení chce vytrvalost a ke zdaru takového podniku je třeba erudice, filologické solidnosti a talentu,*“ zdůvodnila svou volbu porota.

Michal Ctibor vystudoval latinu a bohemistiku na FF UK, kde nyní působí jako odborný asistent na Ústavu řeckých a latinských studií FF UK. Zároveň vyučuje latinu na Gymnáziu Arabská. Kromě oceněného překladu přeložil také další díla klasické římské literatury, například Terentiovu komedii *Tchyně* (Jednota klasických filologů, 2024). Na YouTube kanále Cicerone duce příležitostně publikuje videa o latině a římské literatuře.

Síň slávy

Michaela Jacobsenová

V letošním roce byla do Síně slávy Obce překladatelů uvedena germanistka, bohemistka, překladatelka z němčiny a absolventka FF UK Michaela Jacobsenová. Věnuje se nejenom překladům beletrie, z nichž je možné vyzdvihnout například převody Ingeborg Bachmannové či Arno Schmidta, ale překládá také poezii. Patří k překladatelům a překladatelkám, kteří obohatili českou knižnici o zásadní díla německojazyčné literatury.

Tvůrčí stipendium Hany Žantovské

Jana Kitzlerová, Vojtěch Frank | Velemir Chlebnikov, *Dar čarodějky mám, sestry nebeoké: Výbor z díla (1908-1916)*, Academia

Stipendium z nadačního daru Ireny Murray-Žantovské a Michaela Žantovského obdrželi dr. **Jana Kitzlerová z Ústavu východoevropských studií FF UK a doktorand hudební vědy na FF UK Vojtěch Frank na překlad sbírky básníka Velemira Chlebnikova, která se nyní připravuje k vydání.**

Kniha představuje dosud nejrozsáhlejší výbor Chlebnikovovy poezie v češtině. Překladaatelé přeložili (až na výjimky, jakou je například palindromická báseň) všechny Chlebnikovovy verše z tohoto zásadního období autorovy tvorby. Záměrem je představit českému čtenáři neuvěřitelnou různorodost jeho poezie, jež se zdaleka neomezuje na jazykové experimenty a hříčky, ale poukazuje na rozsáhlé autorovy znalosti ve velmi odlehlých oborech, jakými jsou třeba ornitologie či matematika, a poodhaluje i Chlebnikovův bohatý vnitřní vesmír a obrovský myšlenkový záběr.

Prémie Tomáše Hrácha

Zdeněk Polívka | Chris Panatier: *Šňůraři*, Host

Sci-fi román vybočuje z žánru živým hovorovým jazykem plným vtipu. Absolvent amerikanistiky na FF UK Zdeněk Polívka naplno využil možností češtiny dnešních nejmladších k přetlumočení originálního vyjadřování potřeštěného protagonisty. Své překladatelské schopnosti pak potvrdil také vynalézáním nových slov pro Panatierovy meziplanetární reálie i disciplinovaným dohledáváním skutečných názvů desítek podivných živočichů a jejich bizarních tělesných chodů.

Zdeněk Polívka vystudoval amerikanistiku na FF UK, kde se zabýval hlavně problematikou americké hranice a mytologií amerického Západu. Literárnímu překladu se vážněji začal věnovat po absolvování kurzu Obce překladatelů vedeného Kateřinou Klabanovou a po několika účastech v Soutěži Jiřího Levého. V překladu a vlastní četbě ho zajímá v zásadě veškerá imaginativní a spekulativněji laděná próza ze všech anglicky mluvících regionů.

Mimořádná tvůrčí prémie

Miroslav Tomek | Serhij Žadan: *Depeche Mode*, FRA

Román zachycuje období transformace devadesátých let v prostředí východoukrajinského Charkova, které je líčeno prizmatem několika mladých protagonistů. Kromě konzumace alkoholu a poslechu hudby je spojuje ne zrovna přímá cesta za přítelem, jemuž mají oznámit zprávu o smrti jeho otčima. Hledání a tápání svým způsobem zrcadlí celou znázorněnou epochu této země.

Miroslav Tomek je překladatel a publicista. Narodil se v Praze, kde vystudoval ukrajinistiku a historii na FF UK. Překládá především z ukrajinštiny a běloruštiny a věnuje se také popularizaci ukrajinské kultury. Do češtiny převedl například román ukrajinského klasika Valerjana Pidmohylného *Město* (Misto, 1928, česky 2019) či knižní esej běloruského filozofa Ihnata Abdziraloviče *Odvěkou cestou* (Advěčnym šljacham, 1921, česky 2021). Pracuje v Českém rozhlase.

Tvůrčí prémie

Jana van Luxemburg | Kim de l'Horizon: *Kniha krve*, Host

Tento v zahraničí velmi oceňovaný, mnohohrstevný autofikční román představoval pro překladatelku obrovskou výzvu. Text knihy, sestávající z proudu reflexí, epických pasáží, popisů scén, dialogů a historických textů, není totiž napsaný pouze spisovnou či hovorovou němčinou. Obsahuje rovněž rozsáhlé pasáže v bernském dialektu a sociolekty bohaté na anglické slangové výrazy.

Jana van Luxemburg vystudovala na FF UK překladatelství a tlumočnictví německého jazyka a nizozemštinu. Z obou jazyků překládá beletrii, populárně-naučnou literaturu, komiksy a jiné texty. Nizozemštinu používá i při práci průvodkyně zahraničních turistů. Na kontě má také vlastní knihu *Dobrodružné výlety s dětmi po Šumavě*, která získala cenu čtenářů Šumavská ozvěna na literárním festivalu Šumava Litera 2022.

Alena Machoninová | Oksana Vasjakinová: *Rána, Maraton*

Kniha je v Rusku zakázaná už kvůli svému tématu: hlavní hrdinka a vypravěčka příběhu psaného v první osobě se vyrovnává se svou sexuální orientací. Text však představuje vícevrstevnaté vyprávění. Zpřítomňuje smrt vypravěččiny matky a úsilí se důstojně rozloučit nejen s ní, ale i se způsobem jejího života. Důležité jsou ale kromě reflexe generačních rozdílů také úvahy o paměti a traumatu.

Alena Machoninová vystudovala na FF UK magisterské studium rusistiky a následně doktorské studium komparatistiky. S Janem Machoninem připravila a přeložila antologii básníků lianozovské školy *Zloději všedních okamžiků* (2016). Je autorkou doslovů k prózám Ljudmily Ulické, Andreje Bitova, Heleny Frischerové, Tamary Petkevičové, Alexeje Salnikova, Mariji Stěpanovové, Andreje Platonova, Oksany Vasjakinové a jiných, z nichž některé i přeložila. Editovala *Dějiny ruské moderny* své učitelky Miluše Zadražilové. V roce 2023 vydala autofikční prózu *Hella*, za kterou získala Cenu Nadace Českého literárního fondu a Magnesii Literu za knihu roku.

Miloš Řezník | Aleksander Majkowski: *Život a příhody Remusovy. Kašubské zrcadlo, Argo*

Toto klíčové dílo kašubské literatury, které vyšlo poprvé roku 1938, líčí putování hlavního hrdiny za ideály a může čtenáři v lečjakém ohledu připomenout Dona Quijota. Autor do něj organicky včlenil kašubské reálie, místopis, krajinu a kulturu, což překladatel nejen adekvátně převechl, ale po faktografické stránce doprovodil i funkčními komentáři.

Miloš Řezník vystudoval na fakultě historii, kde následně i několik let pracoval jako vědecký pracovník na Ústavu světových dějin FF UK. Od roku 2009 působí jako profesor evropských regionálních dějin na univerzitě v Chemnitz (Saská Kamenice), kde od října 2024 řídí její Ústav evropských studií a historických věd. V letech 2014–2024 byl ředitelem Německého historického ústavu ve Varšavě. Zabývá se mimo jiné dějinami regionalismu i současnými regionálními a etnickými hnutími ve střední Evropě, což ho přivedlo i ke kašubské tematice a překládání z kašubštiny.

Udělení ceny proběhlo za podpory hl. m. Prahy, Ministerstva kultury ČR, agentury Dilia, Nadace Českého literárního fondu a Goethe-Institutu.

<https://www.ff.cuni.cz/2024/10/obec-prekladatelu-ocenila-devet-prekladatelu-prekladatelek-spjatych-s-ff-uk>